

О.А. Щипцов

Міжвідомча координаційна рада з питань морських досліджень Міністерства освіти і науки України та Національної академії наук України, Київ

МОРСЬКІ ДОСЛІДЖЕННЯ І ТЕХНОЛОГІЇ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В Одеському національному університеті ім. І.І. Мечникова 22–23 листопада 2016 року відбулася науково-практична конференція «Морські дослідження і технології в Україні: стан та перспективи розвитку» (далі – Конференція) відповідно до плану роботи Міжвідомчої координаційної ради з питань морських досліджень Міністерства освіти і науки України та Національної академії наук України.

Безпосереднім організатором заходу виступила Державна установа «Науковий гідрофізичний центр Національної академії наук України» за сприяння Відділення наук про Землю Національної академії наук України, Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова та Київської благодійної організації «Морський благодійний фонд».

Мета проведення конференції – формування пропозицій щодо розроблення проекту концепції державної цільової науково-технічної програми в галузі морських досліджень і технологій, яка є одним з важливих факторів реалізації національних інтересів України у сфері морської діяльності.

Основні завдання Конференції:

– аналіз, оцінка стану проблем в галузі морських досліджень в Україні, представлення результатів наукових і практичних досліджень Азово-Чорноморського басейну та інших районів Світового океану та впровадження їх у виробництво;

– наукове обговорення перспектив розвитку морських досліджень і технологій в Україні, зокрема, актуальних проблем навігаційно-гідрографічного і океанографічного забезпечення безпеки мореплавання;

© О.А. ЩИПЦОВ, 2017

Фото 1. Науково-практична конференція «Морські дослідження і технології в Україні: стан та перспективи розвитку» (Одеса, листопад 2016 р.)

— визначення пріоритетних (на національному рівні) напрямів морських наукових досліджень на коротко- і середньострокову перспективу;

— визначення ефективних шляхів та інструментів міждисциплінарної взаємодії фахівців різних галузей знань про моря і океани із представниками передових інженерних дисциплін, а також міжнародної інтеграції української морської науки до європейської та світової. Визначення пріоритетів для науково-технічної кооперації між Україною та Причорноморськими країнами, Євросоюзом [1, 3].

Конференція проходила у формі пленарних засідань, роботи секцій за відповідними напрямами: океанографія та технічні засоби вивчення морського середовища; морська гідрометеорологія, морська геологія і геофізика; морська біологія; наукові проблеми рибного господарства; екологія моря; дослідження Антарктики; економічні проблеми морегосподарського комплексу; міжнародне морське право; судноводіння та кораблебудування, підготовка кадрів у галузі морських досліджень та технологій. У роботі Конференції взяли участь представники та провідні науковці установ і організацій Національної академії наук України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства інфраструктури України, Міністерства екології та природних ресурсів, інші особи, залучені до морської наукової і морегосподарської діяльності.

Конференцію відкрив голова Міжвідомчої координаційної ради з питань морських досліджень Міністерства освіти і науки України та Національної академії наук України академік НАН України В.М. Єремеев.

З вітальним зверненням виступили:

1) голова Південного наукового центру НАН і МОН України академік НАН України С.А. Андронаті, який високо оцінив факт, що вся еліта української морської науки, незважаючи на складний період у житті України, змогла зібратися для вирішення надважливих питань, а також побажав присутнім успішної та плідної роботи;

2) ректор Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова доктор політичних наук, професор І.М. Ко-

Фото 2. Під час засідання Науково-практичної конференції: на фото (справа наліво): С.А. Андронаті, І.М. Коваль, Д.В. Чеберкус, В.М. Єремеев, О.А. Щипцов, В.О. Іваниця

валь підкреслив важливість робіт, що покладені на Міжвідомчу координаційну раду з питань морських досліджень Міністерства освіти і науки України та Національної академії наук України (далі – Рада), і зауважив, що великою мірою від плідності і ефективності роботи Ради залежить, буде Україна повноцінною морською державою чи просто країною біля моря.

Також до присутніх із вітальним словом звернувся директор Департаменту науково-технічного розвитку Міністерства освіти і науки України кандидат економічних наук Д.В. Чеберкус. Вчений констатував необхідність перезавантаження та перебудови всієї системи вітчизняних морських наукових досліджень, зазначивши, що пріоритетом має стати формування стійких механізмів взаємозв'язку наукових досліджень із потребами національної економіки. На думку Д.В. Чеберкуса найбільш правильним варіантом має стати започаткування в Україні державної цільової науково-технічної програми в галузі морських досліджень і технологій, яка, враховуючи сучасний науково-технічний потенціал України та геополітичні умови, поставить перед науковцями нові завдання, цілі, заходи і підходи у морській науковій діяльності.

Фото 3. Голова Проектного офісу та координатор програми Міжнародного обміну океанографічними даними та інформацією Міжурядової океанографічної комісії ЮНЕСКО Пітер Піссієрсенс

В.о. ученого секретаря Державної установи «Науковий гідрофізичний центр Національної академії наук України» Г.С. Стефанов презентував вітальне слово Голови Проектного офісу та координатора програми Міжнародного обміну океанографічними даними та інформацією Міжурядової океанографічної комісії ЮНЕСКО Пітера Піссієрсенса, який від імені держав-членів Міжурядової океанографічної комісії ЮНЕСКО побажав учасникам провести плідну конференцію та запевнив у своїй максимальній підтримці намірів України спроектувати і побудувати нову національну систему океанографічних даних України [2].

На початку пленарного засідання директор Державної установи «Науковий гідрофізичний центр Національної академії наук України», доктор географічних наук, професор О.А. Щипцов представив учасникам Конференції для публічного обговорення концепту проекту державної цільової науково-технічної програми в галузі морських досліджень і технологій.

Із відповідними доповідями щодо аналізу стану та оцінки проблем у галузі морських досліджень в Україні, представлення результатів наукових і практичних досліджень Азово-Чорноморського басейну та інших районів Світового океану та впровадження їх у виробництво виступили голова Міжвідомчої координаційної ради з питань морських досліджень Міністерства освіти і науки України і Національної академії наук України академік НАН України В.М. Єремєєв, керівник ДНУ «Відділення морської геології та осадочного рудоутворення НАН України» академік НАН України Є.Ф. Шнюков, перший заступник головного ученого секретаря НАН України член-кореспондент НАН України В.О. Ємельянов, директор Інституту морської біології НАН України член-кореспондент НАН України Б.Г. Александров, ректор Одеського державного екологічного університету доктор фізико-математичних наук, професор С.М. Степаненко, заступник директо-

Фото 4. Окреме засідання секції судноводіння Науково-практичної конференції з науково-технічного напрямку «Навігаційно-гідрографічне і океанографічне забезпечення безпеки мореплавання»

ра з наукової роботи Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України доктор економічних наук, професор О.М. Котлубай, завідувач відділу морських досліджень Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС України і НАН України кандидат фізико-математичних наук Ю.П. Ільїн, директор Українського наукового центру екології моря Міністерства екології та природних ресурсів України кандидат географічних наук В.М. Коморін, головний інженер «Національного антарктичного наукового центру Міністерства науки і освіти України» І.Г. Мороз та інші відомі фахівці у галузі морських наукових досліджень.

На особливу увагу заслуговує окреме засідання Секції судноводіння Конференції під головуванням проректора з наукової роботи Національної морської академії доктора технічних наук, професора В.А. Голікова, на якому розглядався науково-технічний напрямок «Навігаційно-гідрографічне і океанографічне забезпечення безпеки мореплавання» [4].

З науковими доповідями виступили: генеральний директор ПрАТ «Інститут передових технологій» кандидат технічних наук О.В. Барладін, заступник начальника Державного підприємства водних шляхів «Укрводшлях» Міністерства інфраструктури України кандидат технічних наук, капітан I рангу запасу В.В. Доронін, головний науковий співробітник Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України, доктор геологічних наук, професор В.П. Коболєв, провідний на-

Фото 5. Виступ заступника начальника Державного підприємства водних шляхів «Укрводшлях» Міністерства інфраструктури України кандидата технічних наук В.В. Дороніна на окремому засіданні секції судноводіння у рамках Науково-практичної конференції. На фото (зліва направо): В.В. Доронін, О.А. Щипцов, В.А. Голіков

уковий співробітник Науково-дослідного центру Збройних Сил України «Державний океанаріум» кандидат геолого-мінералогічних наук Б.Б. Капочкін, начальник Центру навігаційно-гідрографічної інформації Державної установи «Держгідрографія» Міністерства інфраструктури України капітан I рангу запасу В.М. Шепель, а також інші вчені та практики.

Засідання зазначеної секції стало унікальним майданчиком, де представники вітчизняних університетів, наукових установ НАН України та Штабу командування Військово-Морських Сил Збройних Сил України змогли обмінятися цінним досвідом, встановити наукові контакти.

У ході Конференції було проведено публічне обговорення доповідей і концепту проекту державної цільової науково-технічної програми в галузі морських досліджень і технологій.

На завершення роботи учасники Конференції ухвалили пропозиції:

– вважати за доцільне започаткувати в Україні державну цільову науково-технічну програму в галузі морських досліджень і технологій;

– рекомендувати Міністерству освіти і науки України та Президії НАН України підготувати для подання до Кабінету Міністрів України звернення стосовно необхідності розроблення проекту концепції зазначеної науково-технічної програми.